

ARCHEOLOGIENOTA

HUIZINGEN

HENRI TORLEYLAAN

(prov. VLAAMS-BRABANT)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Thomas APERS, Tina BRUYNINCKX

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2018D103

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
- ➔ Erkende archeoloog: Thomas Apers, OE/ERK/Archeoloog/2016/00110
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Beersel, Huizingen, Henri Torleylaan (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 143536.6, Y: 159164.5; X: 143617.6, Y: 159267.9
- ➔ Kadastergegevens: Huizingen, afdeling 4, sectie A, perceel 556r⁴ (zie plan in bijlage 4 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan gesteld worden dat de geplande werken het eventuele aanwezige archeologische bodemarchief onherroepelijk zullen vernielen, vooral ter hoogte van het zuidelijke deel van het terrein (waar de zuidelijke cluster staanplaatsen en de wachtzone van het doortrektersterrein komen te liggen), maar waarschijnlijk ook grotendeels ter hoogte van het noordelijke deel (waar de noordelijke cluster staanplaatsen komt te liggen). Op basis van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. De geografisch gunstige ligging van het projectgebied op de flank van een beekvallei, en de ligging nabij enkele gekende (vooral Romeinse en middeleeuwse) archeologische vindplaatsen maken dat het terrein zeker archeologisch potentieel heeft. De kans op een goed bewaarde vuursteensite wordt zeer laag ingeschat, gezien er op basis van de bodemkaart geen indicatie is op de aanwezigheid van een begraven bodem binnen het projectgebied. Op historische kaarten en luchtfoto's is te zien dat het plangebied de laatste eeuwen voornamelijk in gebruik is geweest als landbouwgrond, tot het

omstreeks 1960 bij de aanleg van een autosnelweg ingesloten kwam te liggen in de 'oksel' van een oprit. Vervolgens werd het terrein geasfalteerd en gebruikt als parking. De vraag stelt zich nu of en in welke mate de bodem ter hoogte van het plangebied gewijzigd werd bij de aanleg van het op- en afrittencomplex. Op basis van het bureauonderzoek konden hier geen concrete bewijzen of aanwijzingen voor gevonden worden. Gezien de erosiegevoelige aard van de bodem en de sterke hellingsgraad van het perceel werpt zich ook de vraag op in welke mate het terrein onderhevig is geweest aan erosie. Ook dit kon op basis van een bureaustudie alleen niet achterhaald worden. Verder vooronderzoek is nodig om vast te kunnen stellen of de bodemopbouw van het onderzoeksgebied nog intact is en zoja, in welke mate.

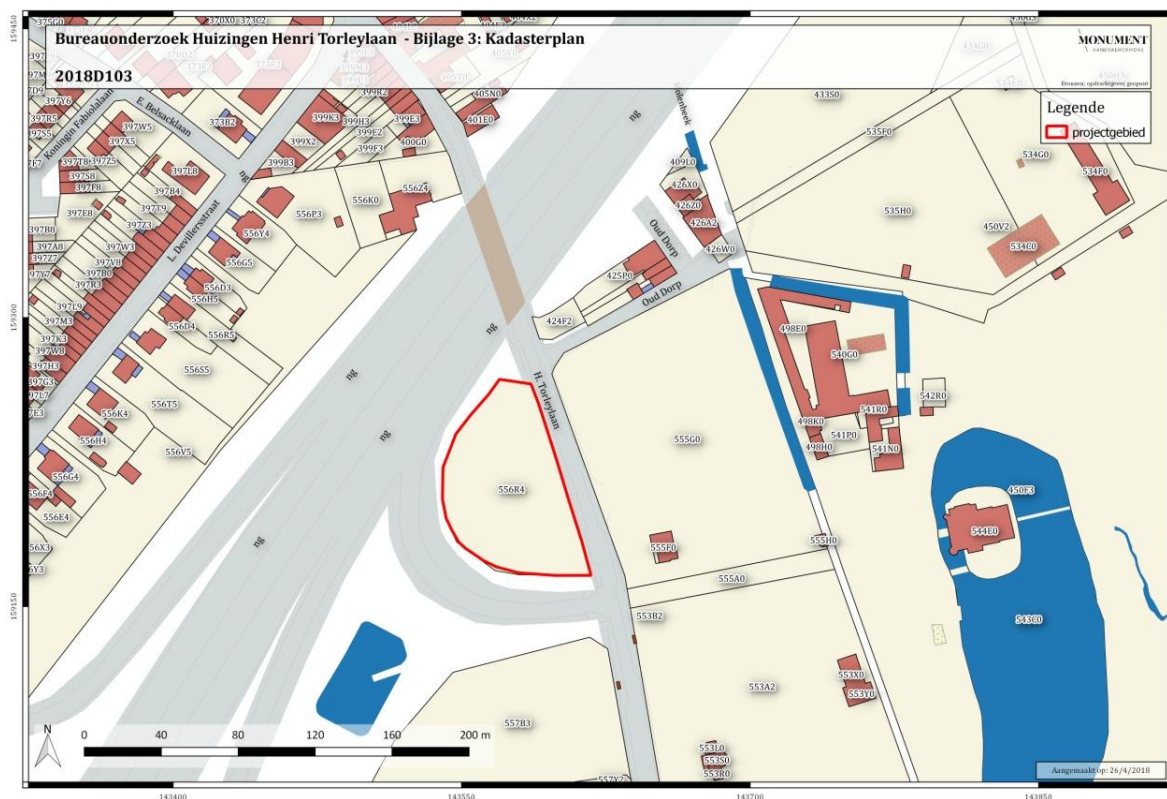
Om het projectgebied verder te evalueren wordt in eerste instantie een begeleiding van de uitbraakwerken geadviseerd, waarbij na het opbreken van de verharding de bodemopbouw en diens bewaringstoestand wordt onderzocht (zo nodig door middel van een aantal controleboringen). Na vergelijking van de bekomen resultaten met de geplande verstoringsdiepte kan bepaald worden in welke mate verder vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven noodzakelijk is. Voor een meer uitgebreide motivering van de onderzoeksmethodes wordt verwezen naar hoofdstuk 2.5. van het bureauonderzoek.

Uit deze vooronderzoeken zal blijken welke de verder te nemen maatregelen zijn (geheel of gedeeltelijke opgraving, behoud *in situ*, vrijgave). Momenteel is het terrein volledig verhard en wordt het gebruikt als kampeerplaats voor woonwagenbewoners. Pas na het bekomen van de stedenbouwkundige vergunning wordt de verharding uitgebroken. Om deze reden dient het geadviseerde vervolgonderzoek te worden opgenomen in uitgesteld traject.

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen.

- **Planafbakening**

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 5360m². Het volledige projectgebied maakt deel uit van het verder vooronderzoek in de vorm van een afbraakbegeleiding, eventueel gevolgd door een proefsleuvenonderzoek (zie Figuur 1).

Figuur 1: Kadasterplan met de precieze locatie van het archeologisch vooronderzoek en de geplande werken (rood omlijnd), bijlage 3 in het verslag van resultaten (bron: geopunt.be).

• Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. Het onderzoek is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.:

- Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Hebben de aanleg van de verharding en van de snelwegoprit omheen het terrein een verstoring van de bodem meegebracht? Zo ja, in welke mate?
- Is er een archeologisch niveau aanwezig, en op welke diepte bevindt zich dit?
- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

- **Plan van aanpak**

Hieronder wordt per voorgestelde onderzoeksmethode de te hanteren techniek beschreven:

- **Afbraakbegeleiding**

Het opbreken van de huidige verharding op het terrein dient te gebeuren in aanwezigheid van een archeoloog. Op die manier kunnen eventuele archeologische sporen die bij de uitbraak te voorschijn komen, geregistreerd worden. Daarnaast krijgt men tevens in dit stadium reeds zicht op de bewaringstoestand van de bodem (indien nodig in combinatie met een aantal controleboringen). Indien blijkt dat het archeologisch niveau reeds overal vernield is, is het niet nodig om nog over te gaan tot het geadviseerde proefsleuvenonderzoek aangezien dan duidelijk is dat er geen archeologische potentieel (meer) aanwezig is. Indien het archeologisch niveau wel nog voldoende bewaard is en bedreigd wordt door de geplande werken, dan wordt er overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Dit kan ook voor een deel van het projectgebied gelden. Een voldoende bewaring houdt in dat de uitvoering van het vooronderzoek met ingreep zal zorgen voor een kennisvermeerdering en eventueel tot een vervolgonderzoek in de vorm van een archeologische opgraving. Bij het bepalen of een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk is dient ook rekening gehouden te worden met de geplande verstoringsdiepte in de weerhouden zone(s). Dit kan nagegaan worden op basis van het ontwerpplan.

- **Proefsleuven/proefputten**

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt te worden van parallelle proefsleuven. De inplanting van deze proefsleuven is echter afhankelijk van de zone die hiertoe wordt afgebakend op basis van de resultaten van de afbraakbegeleiding. Bij voorkeur worden ze ononderbroken aangelegd, min of meer haaks op de vrij steile helling van het terrein (zuidwest-noordoost). De afstand tussen de proefsleuven bedraagt minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik

gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1m80 tot 2m breed, en per sleuf wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat er een geschrinkt patroon ontstaat en men in feite om de 25m een zicht heeft op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein. Er worden extra volgsleuven, dwarsseuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 10% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5% door middel van volgsleuven, dwarsseuven of kijkvensters. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost. De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem zoveel mogelijk de draagkracht voorafgaand aan de start van het veldwerk benaderd. Indien nodig worden kwetsbare sporen (vb. brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methode dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

Op Figuur 2 en Figuur 3 wordt de inplanting van zeven proefsleuven voorgesteld. Hierbij wordt het volledige plangebied onderzocht. Wanneer uit de resultaten van de afbraakbegeleiding echter blijkt dat binnen bepaalde zones geen archeologisch potentieel meer te verwachten valt (op plaatsen waar het archeologisch niveau reeds vernield is) of op plaatsen waar het archeologisch niveau dusdanig diep ligt dat er voldoende buffer is ten opzichte van de geplande verstoring, is het niet nodig proefsleuven aan te leggen binnen die zones. Indien van de vooropgestelde inplanting van de proefsleuven wordt afgeweken, wordt dit gemotiveerd in het verslag van resultaten van het proefsleuvenonderzoek.

Figuur 2: Uitsnede uit de GRB-kaart met aanduiding van het projectgebied en de aan te leggen proefsleuven (bron: geopunt.be).

Figuur 3: Uitsnede uit de luchtfoto met aanduiding van het projectgebied en de aan te leggen proefsleuven. De verharding wordt uitgebroken na het verkrijgen van de bouwvergunning (bron: geopunt.be).

- **Gewenste competenties**

- ➔ Het proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd door minstens 2 gediplomeerde archeologen, die permanent op de site aanwezig zijn. De veldwerkleider dient ten minste 220 werkdagen veldervaring te hebben met onderzoek op leembodems. Beide archeologen dienen te beschikken over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek in landelijk gebied.
- ➔ Het is minstens de veldwerkleider die de uitbraak van de verharding zal begeleiden.
- ➔ Gedurende alle fases van het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. Deze dient echter niet permanent aanwezig te zijn. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met leembodems.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.